

(/)

🏠 (/)

> USA - Nord- og Sydamerika (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/usa-nord-og-sydamerika>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Hilsen fra Amerika

← [Forrige artikel \(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/usa-nord-og-sydamerika/et-spoergsmaal-om-race\)](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/usa-nord-og-sydamerika/et-spoergsmaal-om-race)

Hilsen fra Amerika

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 701

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/usa-nord-og-sydamerika/hilsen-fra-amerika)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/usa-nord-og-sydamerika/hilsen-fra-amerika](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/usa-nord-og-sydamerika/hilsen-fra-amerika)) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [\[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/usa-nord-og-sydamerika/hilsen-fra-amerika\]\(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/usa-nord-og-sydamerika/hilsen-fra-amerika\)\) **in**](http://www.historie-</p></div><div data-bbox=)

([\[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/usa-nord-og-sydamerika/hilsen-fra-amerika&title=\]\(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/usa-nord-og-sydamerika/hilsen-fra-amerika&title=\)\)](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-</p></div><div data-bbox=)

Lene Nørgaard Munch

Hilsen fra Amerika - historien om de danske udvandrere og deres postkort, billeder og breve

Turbine, 2021. 222 sider illustreret. 300 kr.

Af *Kresten Søe*

Århundredet hvor 300.000 danskere emigrerede

Hilsen fra Amerika inviterer læseren med på en rejse gennem historien. Rejsen starter i 1800-tallets Danmark og følger de godt 260.000 danskere, der mellem 1864 og 1914 udvandrede til Amerika. De emigrerende ønskede at forlade en kummerlig tilværelse med arbejdsløshed og usle kår i elendige boliger. Men drømmen om en ny start med et ordentligt lønnet arbejde eller egen jord krævede mod til at slippe alt og drage på en ofte farlig og strabadserende rejse mod et nyt liv på den anden side af Atlanten. Bogen fortæller bl.a. gennem et righoldigt illustrationsmateriale om forholdene, der drev dem af sted og deres forventninger til "det forjættede land". Videre berettes om emigrantskibene og de ofte trange og uhygiejniske forhold ombord, truslen fra forlis og dødelige sygdomme. Derudover fortælles også om glæder og nye venskaber på dækket, inden turen gik videre med jernbanerne, som også får et af bogens kapitler.

Postkort som rygrad i fortællingen

Bogens rygrad er de mange samtidige postkort, fotos, tegninger, gengivelser af breve og små uddrag af avisartikler. Her kommer devisen at "et billede kan sige mere end tusind ord" virkelig til sin ret. Ikke mindst fordi det i perioden omkring århundredeskiftet ud over at købe færdigillustrerede kort også blev muligt at fremstille kort af egne og den lokale fotografers frembringelser.

I det hele taget er illustrationssiden fremragende i sit samspil med teksten, der yderligere også udbygges af faktabokse med supplerende oplysninger.

Korrespondensen med postkort fra USA til Danmark flød flittigt fra fx 500.000 i 1900 til 1.800.000 i 1912, og kortene gik som oftest på omgang i familie- og nabokredsen i det gamle land. Såvel postkortene som de mange samtidige fotos medvirker i høj grad med til at tilføre bogen en unik atmosfære og autenticitet.

Hvem rejste og hvad drev dem

Drivkraften var ikke bare social nød men også ofte pyntede beretninger om et land fyldt med mælk og honning fra de, der allerede var rejst. Faktisk var 36 % af emigranterne i periodens senere år slægtninge til tidligere udvandrere og derfor i høj grad tilskyndet af disses succesberetninger.

Emigranterne var dog også drevet af religiøse årsager. Mormoner og baptister, der trods dansk religionsfrihed ikke rigtigt følte sig accepteret i det danske samfund, udvandrede således i stort tal. For de 12.500 her var en del af drivkraften også, at mormonerne i USA betalte rejsen og viste tilrette i det nye land mod senere tilbagebetaling.

Atter en del kom af sted, fordi politi og de sociale myndigheder ofte tilskyndede afrejsen med billet og rejsepenge for utilpassede individer og fattiglemmer. Størstedelen af immigranterne var enlige mænd. Men gennem årene kom der flere enlige kvinder, samlede familier med børn samt helt unge fra 16 år. De fleste var fra byerne og lidt færre fra landet. Som tiden gik, var der flere byfolk i form af tyende og håndværkere, som søgte de mange ledige job i amerikanske byer. Til gengæld faldt antallet af landmænd, der ønskede egen jord vestpå.

Oven i tallene kom 50.000 dansksindede, der udvandrede fra Slesvig efter 1864. Disse talte som tyskere ved udrejsen men blev opført som danskfødte ved indrejsen til USA. Med i billedet mht. motivation var også i høj grad et udbredt net af agenter fra fx dampskibs- og jernbaneselskaber i både Danmark og USA, der hvervede eller overtalte folk til at tage af sted og senere hjalp med at anvise jord fx langs de nye jernbaner.

Mødet med USA

Læseren får gennem bogens efterfølgende kapitler et fint indblik i livet som emigrant i USA omkring 1900. Et liv der trods foreningsliv, fælles kirkegang og sammenhold bestemt ikke generelt fremstilles som en dans på roser.

Selv om skandinaver var velkomne, blev nemlig op til 20 % af alle indvandrere brutalt nægtet adgang og sendt retur af de amerikanske immigrationsmyndigheder på grund af fx fysiske og psykiske defekter eller isoleret i længere tid på grund af sygdom og smittefare.

Den første tid med etablering var hård især for de, der ikke havde et netværk med slægtninge i USA. Man måtte hurtigst muligt skaffe sig arbejde og mødte også et hårdt klima langt fra det milde danske. Farerne udgjordes også af naturkatastrofer, vilde indianere, dødelige sygdomme og fx græshopper, som kunne ødelægge hele afgrøden. Yderligere var man på grund af sproget ofte et let offer for de utallige bondefangere. På samme måde var arbejdet i fx industrien ofte hårdt, farligt og lavt lønnet.

Bogen afsluttes med nogle sammenhængende kæder af postkort-korrespondancer. Derudover uddybes den historiske ramme med en redegørelse for fotografiets, postkortenes og brevenes historie og funktion og validitet som historisk kildemateriale.

Flere faktuelle fejl i det maritime stof

Med hensyn til det maritime stof er forfatteren både bogstaveligt og faktisk ofte ude på det dybe vand. Amerikabåden Tingvallas fart opgives fx til 71 km/t. Men omregningen sker på grund af ukendskab efter danske mil og ikke sømil, så fakta for de 9½ knob var reelt i stedet kun knapt 18 km/t.

Antallet af redningsbåde på RMS Titanic opgives til 64, mens der reelt kun var 16 plus 4 foldbare både.

I bogen fremhæves en kulbrand som medvirkende til det fatale forlis ved en svækkelse af Titanics skrog. En konspirationsteori fra 2016 med journalisten Senan Molony som ophavsmand. Såvel National Geographic, populærtidsskrifter, TV, internetsites og aviserne slugte teorien, der i bogen er anført uden note med kilde. Teorien er dog senere videnskabeligt bestridt.

Alene det faktum, at det angivelige fotografiske dokumenterede område med svækkelse af skibssiden befandt sig hele 17 meter fra den brændende kulbunker. Hertil kommer yderligere skepsis over, at det - i modsætning til den fatale lækage langt nede i skibet - er stedfæstet flere meter over vandlinjen!

Endelig undrer det, at passagererne, som brugte svømmebassinet umiddelbart ovenpå det angiveligt gennem flere uger glødende kul, hverken bemærkede varme eller skader. - Men nok om det.

Yderligere bemærkes, at det i mange år har været dokumenteret, at RMS Lusitania medførte en last for det engelske admiralitet med bl.a. 173 tons sprængstof og patroner. Skibet var dermed et legitimt ubådsmål bag sit skjold af ulykkelige civile passagerer.

Endelig var S/S Aztec, som blev bygget i 1894, vel tidligt på færde med bogens angivelse som containerskib!

Opsamling, konklusion, målgruppe og anbefaling

Ovenstående er - skønt skæmmende - dog ikke fejl, som berører bogens emne og primære forståelse væsentligt. Men en noget dybere research og faglig baggrundsekspertise havde dog klædt disse kapitler.

Min samlede karaktergivning er dog alligevel i den absolut bedre ende - både på grund af et lettilgængelig fagligt niveau, det tidligere nævnte atmosfæremættede layout og en velstruktureret fremstilling. Om end punktvis borer bogen med sine mange erindringsindslag også ofte dybere ned i de enkeltstående menneskeskæbner og supplerer på den måde andre mere tørre faktamættede udgivelser i emnet.

Sluttelig indrømmer jeg også gerne, at bogen fængslede mig så meget, at jeg læste den i et stræk på bekostning af en del af nattesøvnen.

Hilsen fra Amerika får - trods ankerne - derfor min anbefaling som fascinerende veloplagt formidlet samtidshistorie for alle historisk interesserede læsere om de 260.000 indvandrere og i alt 500.000 efterkommere af dansk oprindelse i USA.

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/usa-nord-og-sydamerika/et-spoergsmaal-om-race>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

JFK100

(<http://www.historie-online.dk/boger/jfk100>) (<http://www.historie-online.dk/boger/kennedy>)

KENNEDY

DET SORTE USA

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/usa-nord-og-sydamerika/det-sorter-usa-fra-uafhaengighedserklaeringen-til-barack-obama>)
